

# Newsletter der Regionalen Agenda 21 Stettiner Haff

## Biuletyn informacyjny Regionalnej Agendy 21 Zalewu Szczecińskiego

Jahrgang/rocznik III, Nr. 03. November/listpad 2007



Sehr geehrte Leserinnen, sehr geehrte Leser,

Drodzy Czytelnicy

**Umweltbildung** und Bildung für Nachhaltige Entwicklung sind DIE Themen unseres heutigen Newsletters, in dem wir Ihnen ausschließlich Artikel und Berichte aus diesem umfangreichen Themenkomplex präsentieren wollen. Da sich Anfang Oktober 2007 das „Umweltbildungsnetzwerk Stettiner Haff“ gegründet hat, möchten wir Ihnen den Werdegang und Ansatz dieses wichtigen regionalen Projektes vorstellen. Im bald folgenden nächsten Newsletter erhalten Sie dann wieder das gewohnte Themenspektrum mit lokalen und regionalen Projekten und den Berichten der Verbundpartner. Wir wünschen Ihnen eine interessante Lektüre und freuen uns wie immer über Ihre Resonanz!

Edukacja Ekologiczna i Edukacja na rzecz Zrównoważonego Rozwoju. Świadomie piszemy o nich z dużych liter. To tematy stale aktualne i dlatego poświęcamy im dzisiaj całe wydanie biuletynu. Na początku października oficjalnie przystąpiła do pracy sieć ośrodków edukacji ekologicznej regionu Zalewu Szczecińskiego po stronie niemieckiej. Jak powstawała i co się po drodze wydarzyło, piszemy poniżej. Piszemy też o innych działaniach na polu kształtowania świadomości ekologicznej. A o innych działaniach, projektach lokalnych i regionalnych, konkursach i po prostu o tym, co dzieje się w regionie - w następnym biuletynie już wkrótce. Zapraszamy zainteresowanych do nadsyłania informacji.

Ihr Agenda-Team Stettiner Haff **Zespół Agendy Zalewu Szczecińskiego**

### **Aktuelle Termine** **Aktualne terminy**

**30.11.2007** Bewerbungsschluss des Landesumweltwettbewerbs Mecklenburg-Vorpommern; Infos unter [www.weitblicke.inmv.de](http://www.weitblicke.inmv.de)

**06.12.2007** 10.00 bis 15.00 Uhr Tagung des Gesprächskreises Ländlicher Raum: „Zukunft der Dörfer in strukturschwachen Regionen“, Information und Anmeldung 030/ 44310 221 oder 030/ 28 154 08 bzw. [beneke@rosalux.de](mailto:beneke@rosalux.de)

**29.11./1.12.2007** ANU-Jahrestagung "Biodiversität und Umweltbildung" Witzenhausen/bei Kassel; Auskunft beim ANU Bundesverband e.V., Frau Dieckmann, Tel 06181 1804778, [bundesverband@anu.de](mailto:bundesverband@anu.de).

## Meilensteine auf dem Weg zum Umweltbildungsnetzwerk Stettiner Haff (UBN SH)

Am 10. Oktober 2007 ging der lange Vorbereitungsprozess des Netzwerkaufbaus der Umweltbildungseinrichtungen in der Region Stettiner Haff in eine neue Phase über.



Das Netzwerk wurde offiziell gegründet und ist somit handlungs- und arbeitsfähig. 14 Träger der Umweltbildung und Bildung für Nachhaltigkeit aus der Region Stettiner Haff waren Erstunterzeichner

der gemeinsamen Handlungsvereinbarung. Die Meilensteine des Bildungsprozesses waren:

- die Agendakonferenz 2004 in Police, die das Thema Umweltbildung und Umweltbewusstsein in der Region Stettiner Haff ausführlich behandelte. Fazit der Konferenz war die einvernehmliche Erklärung der Teilnehmer, dass verstärkte Zusammenarbeit und bessere Nutzung der Potentiale und Synergien regionaler Träger vonnöten sind. Ein Ergebnis der Konferenz: Die Gründung des Umweltbildungsnetzwerks der Wojewodschaft Westpommern 2005.
- 2005/2006 Seminarreihe des Agendabüro Stettiner Haff für Akteure der Region zu verschiedenen Themen, u.a. Umweltbildung
- Juni - Sept. 2006; Erstellung der Umweltbildungsdatenbank Region Stettiner Haff, die eine Übersicht über die vorhandenen Aktivitäten und Bedarfe darstellt. Die Fortschreibung der Datenbank wird eine der Aufgaben für das UBN SH sein.
- November 2006; Exkursion nach Kliniska (Polen), bei der Akteure deutscher Umweltbildungseinrichtungen die Gelegenheit hatten, Struktur und Arbeit des polnischen Netzwerkes kennen zu lernen.
- Februar 2007; erste Veranstaltung zur Gründungsvorbereitung des Netzwerkes auf der deutschen Seite, Einberufung des Gründungsgremiums.
- April-Juni 2007; Ausarbeitung der gemeinsamen Arbeitsvereinbarung durch das Gründungsgremium zur Mitarbeit im Netzwerk.
- Parallel: Projektskizze und Antragstellung bei der Norddeutschen Stiftung für Umwelt und Entwicklung (NUE) auf Ko-Finanzierung des Netzwerkaufbaus und Koordination; positiver Bescheid des Antrags im Juli 2007;

Die lange Gründungsphase war notwendig, um die Interessenslage der Akteure, die Arbeitsfelder und Ziele des Netzwerkes abzustecken. Die Intention der Gründer war, möglichst genau und konkret das notwendige Engagement eines jeden Mitgliedes auf der einen und die daraus resultierenden Vorteile auf der anderen Seite zu finden. Das Netzwerk ist selbstverständlich ein dynamischer Zusammenschluss und wird entsprechend der Anforderungen und Interessen agieren. Wichtig sind kontinuierlicher Informationsfluss und das Bewusstsein, ein wichtiges Teil einer Arbeitsgemeinschaft zu sein. Obwohl das Netzwerk zunächst ein informeller Zusammenschluss ist, sollten bestimmte Regeln für alle gelten, um die Arbeit effizient und transparent zu machen. Diese Regeln beinhaltet die vom Gründungsgremium ausgearbeitete Vereinbarung.

Dank der Zuwendung der NUE-Stiftung ist es möglich, die Arbeitsaufnahme durch das Netzwerk zielgerichtet und effizient zu betreiben.

## Zur Person...

Der Aufbau des UBN SH wird für den Zeitraum bis zum 30.07.2008 durch eine professionelle Koordinationsstelle gewährleistet. Mit dieser Aufgabe wurde Frau Dr. Sabine Grube betraut. Sie strukturiert den Netzaufbau, moderiert und organisiert die Treffen der Lenkungsgruppe und die Mitgliederversammlung und stellt Kontakte zu potenziellen Netzwerkmitgliedern her. Während ihrer beruflichen Tätigkeit als Biologin hat sie im In- und Ausland Erfahrungen in der Projektarbeit, im Aufbau von Netzwerkstrukturen und in der wissenschaftlichen Begleitung von Vorhaben gesammelt. Durch ihre Anstellung als Projektleiterin beim Förderverein für Naturschutzarbeit Uecker-Randow-Region in den Jahren 2005 bis 2007 lernte sie Land & Leute sowie die Arbeit und das Engagement vieler regionaler Akteure in Sachen Umweltbildung und Naturschutz kennen.

Sie erreichen sie im Büro Regionale Agenda Stettiner Haff unter der 039744 - 51483 oder der Mobilnummer 0174-9384478 bzw. unter [grube@agenda21-oder.de](mailto:grube@agenda21-oder.de)

## Who is who?

Pierwszą fazą działania sieci ośrodków opiekować się będzie profesjonalny koordynator. Jest nim dr Sabine Grube, która w okresie do 30.07.08 r. zajmie się organizacją działań, przygotowaniem merytorycznym i organizacyjnym spotkań, warsztatów, wyjazdów studyjnych. Jest ona także odpowiedzialna za przygotowanie posiedzeń grupy sterującej (rodzaj zarządu), realizację jej ustaleń oraz uchwał zgromadzenia członków a także sprawozdawczość. Dr Grube jest biologiem z dużym doświadczeniem zawodowym. Pracowała przy wielu projektach naukowo-badawczych w kraju i za granicą a przed podjęciem pracy jako koordynator sieci zajmowała się ochroną storczyków na łąkach w obrębie Parku Przyrody Nad Zalewem Szczecińskim. Doskonale zna region i jego problemy oraz język angielski. Dane teleadresowe: +49 39744-51483, [grube@agenda21-oder.de](mailto:grube@agenda21-oder.de)

## Kamienie milowe na drodze tworzenia sieci ośrodków edukacji ekologicznej regionu Zalewu Szczecińskiego

10 października 2007 r. to ważna data dla ośrodków edukacji ekologicznej z Regionu Zalewu Szczecińskiego. Tego dnia bowiem oficjalnie podjęła pracę niemiecka sieć ośrodków edukacji ekologicznej i edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju. Podpisanie deklaracji o współpracy poprzedził długi proces poznawania się, dyskusji i konsultacji. Inicjatorem tego procesu było biuro Agencji Zalewu Szczecińskiego a kamieniami milowymi:

- polsko-niemiecka konferencja Regionalnej Agencji Zalewu Szczecińskiego w Policach w 2004 r. Hasłem konferencji było kształtowanie świadomości ekologicznej w Regionie a jednym z najistotniejszych wniosków - potrzeba ścisłej współpracy pomiędzy poszczególnymi ośrodkami w celu lepszego wykorzystania potencjałów. W wyniku konferencji oraz wcześniejszych starań i działań ośrodków polskich powstała w 2005 r. Zachodniopomorska Sieć Ośrodków Edukacji Ekologicznej;
- opracowanie w latach 2005/2006 internetowej bazy danych o ofertach i ośrodkach edukacji ekologicznej. Prace nad bazą nadal trwają, jednak zasadnicza jej część jest już dostępna w Internecie;
- cykl seminariów dla ośrodków i podmiotów edukacji ekologicznej oraz Lokalnych Agend 21 na różne tematy, m.in. marketing, PR, akwizycja środków i funduszy na działalność organizacji pozarządowych - lata 2005/2006;
- wyjazd studyjny do Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Leśnej przy Nadleśnictwie w Kliniskach, podczas którego przedstawiciele ośrodków niemieckich zapoznali się ze strukturą i działalnością sieci zachodniopomorskiej - 2006 r.;
- pierwsze spotkanie w celu utworzenia sieci edukacji ekologicznej po stronie niemieckiej w lutym 2007, powołanie grupy założycielskiej, a w dalszym procesie opracowanie przez nią porozumienia - kwiecień-maj 2007 r.;
- równoległe złożenie wniosku do Północnoniemieckiej Fundacji Środowiska i Rozwoju o wsparcie finansowe działań sieci. Przyniesienie środków w lipcu 2007 r.

Tak długi okres tworzenia był niezbędny, aby rozeznaczyć różne interesy ośrodków oraz określić pola działania i cele sieci. Intencją założycieli było możliwie konkretne rozeznaczenie, co każdy z członków sieci może do niej wnieść (zaangażowanie, działania) oraz tego, jakie korzyści płyną ze współpracy w sieci dla poszczególnych jej członków. Sieć jest oczywiście tworem dynamicznym i działa z założenia odpowiednio do warunków. Bardzo ważny w sprawnym działaniu sieci jest przepływ informacji oraz świadomość, że każdy z ośrodków jest ważną częścią wspólnej całości. Sieć jest na razie organizacją nieformalną, nie posiada ona osobowości prawnej. Współpraca wielu aktorów wymaga jednak reguł. Zawarte są one w porozumieniu, opracowanym przez grupę założycielską i przyjętym na pierwszym zgromadzeniu członków. Sieć jest otwarta dla ośrodków oraz osób prywatnych, działających na rzecz edukacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju w Regionie Zalewu Szczecińskiego.

*Im Internet:*

### Das Waldwertpapier

Eine nachhaltige "Geldanlage" bietet die **Stiftung Wald in Not**: das "Wald-Wertpapier". Es verspricht eine einzigartige Rendite: gesunde Luft, sauberes Wasser, weniger Lärm, Schutz vor Hochwasser und Lawinen, ein ausgeglichenes Klima, einen nachwachsenden Rohstoff. Die Stiftung hat in den letzten Jahren mit Hilfe von Spendern und Sponsoren die Pflanzung von 2,5 Millionen Bäumen unterstützt - damit wurden 484 ha Wald erhalten oder neu geschaffen. Das **„Wald-Wertpapier“** ist eine Urkunde, die mit einer Spende von 25, 50 oder 250 € erworben werden kann. Im „Wald-Wertpapier“ verpflichtet sich die Stiftung Wald in Not, entsprechend der Spendenhöhe 5, 10 oder 50 Bäume zu pflanzen - eine „Zukunftsinvestition“ zum Nutzen künftiger Generationen. Übrigens: Das "Wald-Wertpapier" eignet sich auch als außergewöhnliches Geschenk zu Geburtstagen, Jubiläen und ähnlichen Anlässen. Mehr unter: [www.wald-in-not.de](http://www.wald-in-not.de)

### Bäume gegen den Klimawandel

Der Klimawandel ist in aller Munde. Die Schüleraktion „Plant for the planet“ unterstützt das Ziel der UN, 2007 wenigstens eine Milliarde Bäume zu pflanzen. Neben dem drastischen Reduzieren von CO<sub>2</sub>-Emissionen, sollen die nicht vermeidbaren Emissionen durch dauerhafte CO<sub>2</sub>-Bindung ausgeglichen werden.



Eine dauerhafte CO<sub>2</sub>-Bindung entsteht durch großflächig angelegte Wälder. Plant for the Planet wurde ins Leben gerufen, um dazu einzuladen, gemeinsam zur Tat zu schreiten: Bäume pflanzen oder spenden- und zwar so viele wie möglich! Mehr unter [www.plant-for-the-planet.org](http://www.plant-for-the-planet.org)

## Das Umweltbildungsnetzwerk hat seine Arbeit aufgenommen

Am 5. November 2007 traf sich die Lenkungsgruppe des Umweltbildungsnetzwerkes Stettiner Haff (UBN SH) zu ihrer ersten Arbeitssitzung. Wesentliches Thema war die Präsenz des UBN in der Öffentlichkeit und die Notwendigkeit einer Internetplattform, in der alle regionalen Umweltbildungsträger ihre Organisation und die jeweiligen Angebote ins Netz stellen und jederzeit aktualisieren können. Durch die Netzwerkkordinatorin sollen Kommunikation, Zusammenarbeit und Informationsaustausch unter allen Umweltbildungsträgern effizient gestaltet werden. In regelmäßigen Arbeitstreffen der Lenkungsgruppe wird ein Handlungskonzept erarbeitet und der Mitgliederversammlung vorgelegt. Kernpunkte der Netzwerkarbeit werden die gemeinsame Außendarstellung unserer Umweltbildungseinrichtungen sein, die Einbindung regionaler und bundesweiter Themenschwerpunkte in unsere Arbeit, eine verstärkte Zusammenarbeit mit hiesigen Schulen sowie die effizientere Nutzung touristischer Infrastruktur. Ferner können die Sicherung der Qualität aller Bildungsangebote sowie eine effiziente Zielgruppenansprache zur Etablierung des Netzwerkes beitragen. Umweltbildung sollte auch wichtiger Bestandteil eines nachhaltigen Tourismus in unserer Region werden. Angestrebt werden darüber hinaus die Zusammenarbeit und ein geplanter späterer Zusammenschluss mit dem Wespommerschen Umweltbildungsnetzwerk, um ein gemeinsames grenzüberschreitendes Wirken zu erreichen.

**Alle Menschen, die Angebote zur Umweltbildung in unserer Region bereitstellen, sind herzlich eingeladen, in unserem Netzwerk mitzuarbeiten.** Wir wollen möglichst viele Mitstreiter in den Landkreisen Ostvorpommern und Uecker-Randow für unsere Ziele gewinnen, denn die Akteure bestimmen die Qualität unseres Umweltbildungsnetzwerkes Stettiner Haff. Auch wenn Sie erst einmal unverbindliche Informationen unseres Tuns erhalten möchten, nehmen Sie mit uns Kontakt auf, wir informieren Sie gerne!

Bis zur Etablierung unserer Internet-Seite Umweltbildungsnetzwerk Stettiner Haff finden Sie alle relevanten Informationen zu diesem Thema unter der Adresse [www.agenda21-oder.de](http://www.agenda21-oder.de)

Pierwsze posiedzenie grupy sterującej niemieckiej sieci ośrodków edukacji ekologicznej odbyło się 5.11.2007 r. Został na nich uzgodniony plan działań na najbliższy czas. Priorytetowym zadaniem będzie opracowanie wspólnej interaktywnej witryny internetowej, w której poszczególne ośrodki samodzielnie zamieszczają i aktualizować będą informacje o swoich ofertach. Do czasu powstania witryny informacje o działaniach sieci będą zamieszczane na stronie [www.agenda21-oder.de](http://www.agenda21-oder.de). Kolejnym zadaniem, realizowanym na przestrzeni dłuższego czasu, będzie opracowanie długofalowej koncepcji działania sieci. Jednym z najważniejszych, stałych działań sieci będzie realizacja wspólnej strategii marketingowej, wzmoczenie współpracy ze szkołami oraz efektywne wykorzystanie infrastruktury turystycznej. Stale aktualny będzie też temat zapewnienia jakości wszystkich ofert edukacyjnych. Ośrodki zrzeszone w sieci zadeklarowały wolę zacieśnienia współpracy z Zachodniopomorską Siecią Edukacji Ekologicznej. Naszym dążeniem jest, aby współpraca ta zaowocowała wieloma projektami dla poszczególnych partnerów oraz dla obu sieci. Naszym marzeniem jest, aby w przyszłości powstała jedna, wspólna polsko-niemiecka sieć dla wspólnego Regionu. Zapraszamy wszystkie zainteresowane ośrodki, inicjatywy nieformalne, zainteresowane osoby prywatne do współdziałania.

## Landesumweltwettbewerb - Einsendeschluss verlängert!

Der Landesumweltwettbewerb 2007/2008 "Weitblicke: Lokale Netzwerke für ein lebenswertes Mecklenburg-Vorpommern" stößt auf so großes Interesse, dass man noch mehr Akteuren die Möglichkeit geben möchte, sich am Wettbewerb mit qualifizierten Unterlagen zu beteiligen. So wurde die Bewerbungsfrist um einen Monat auf den **30. November 2007** verlängert. Gesucht werden Projekte und Ideen, die insbesondere junge Menschen in lokale Netzwerke einbeziehen, Initiativen in denen Jugendliche ihre Vorstellungen und ihren Erfindungsreichtum einbringen. Weitere Themen können sein: bürgerschaftliches Engagement, ökonomische Perspektiven/ demografischer Wandel, Klimaschutz und regenerative Energien, Heimatidentität/ generationsübergreifende Aspekte sowie kulturelle Vielfalt, Demokratie und Toleranz. Vereine und Verbände sind ebenso aufgerufen sich am Wettbewerb zu beteiligen, wie Wirtschaftsunternehmen, Bildungseinrichtungen oder Verwaltungen. Sie finden weitere Informationen und die Bewerbungsunterlagen unter:

[www.weitblicke.inmv.de/wp/](http://www.weitblicke.inmv.de/wp/)

## Konkurs ekologiczny w Meklemburgii-Pomorzu Przednim

Do 30 listopada 07 r. można nadsyłać propozycje projektów na konkurs ekologiczny, organizowany przez Min. Rolnictwa, Środowiska i Ochrony Konsumenta w Szwerinie pod hasłem: „Lokalne sieci dla społeczeństwa”. Konkurs kierowany jest zwłaszcza do młodzieży, zachęcając ją do działania na rzecz lokalnych społeczności. Mogą to także być inicjatywy służące rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, perspektyw ekonomicznych w kontekście zrównoważonego rozwoju, projekty zajmujące się ochroną klimatu i in. Informacje: [www.weitblicke.inmv.de/wp/](http://www.weitblicke.inmv.de/wp/)

## Seminar für Multiplikatoren der Umweltbildung

Multiplikatoren von Umweltbildungsträgern aus der Region Stettiner Haff verbrachten kürzlich 5 Tage in einem gemeinsamen Seminar in Rothenklempenow. Thema war die Vorbereitung und Durchführung von bilateralen, dt.-pl. Jugendbegegnungen in Umweltbildungsprojekten. Die gewonnenen Erkenntnisse lassen sich auch auf bi- und multilaterale Jugendbegegnungen auch aus anderen Ländern übertragen. Das Seminar umfasste drei wesentliche Themenfelder: **Sprachanimation** - Interesse für die jeweils andere Sprache wecken, wichtige Redewendungen und Wörter lernen; **interkulturelles Lernen** - Sensibilisierung für andere Kulturen durch Wahrnehmung von Unterschieden und Ähnlichkeiten; **Erlebnispädagogik** - vor allem gruppendynamische Prozesse, Integration und Mitarbeit, Wahrnehmung der Natur. Die drei Themenfelder wurden durch ein deutsch-polnisches Dozententeam praktisch durch Spiele und Übungen - die die Teilnehmer später in ihrer Arbeit anwenden können - und theoretisch behandelt. Die Kürze der Zeit erlaubte natürlich nur ausschnittshafte Einblicke in die sehr komplexen Bereiche und Methoden. Die Mischung aus Theorie und Praxis erwies sich als sehr gelungen und gut vermittelbar. Wir sahen, dass das Seminar zum einen zur Bereicherung der Berufserfahrung der Teilnehmer beitrug und zum anderen in gemeinsamen Projekten mit den in Rothenklempenow kennengelernten Partnern des Nachbarlandes zum Tragen kommt. Das Seminar, organisiert vom Agendabüro Stettiner Haff in Zusammenarbeit mit der Europäischen Jugendwerkstatt Rothenklempenow, wurde vom DPJW und dem ESF mitfinanziert. Wir danken Susann Flade, Marcin Głuszyk und Hardy Lux.

## Seminarium dla multiplierów edukacji ekologicznej

Multiplikatorzy z ośrodków edukacji ekologicznej polsko-niemieckiego Regionu Zalewu Szczecińskiego spędzili niedawno 5 dni na seminarium w Rothenklempenow. Tematem było przygotowanie i realizacja polsko-niemieckich spotkań młodzieży w ramach projektów edukacji ekologicznej. Poznane i omawiane metody można oczywiście zastosować także w spotkaniach młodzieży z innych krajów i w spotkaniach multilateralnych. Seminarium obejmowało trzy tematy: animację językową - czyli budzenie zainteresowania językiem polskim/niemieckim, metody nauki podstawowych słów i zwrotów; nauczanie międzykulturowe - czyli uwrażliwienie na inne kultury poprzez poznawanie różnic i podobieństw; pedagogikę przygodową - tutaj przede wszystkim procesy zachodzące w grupach, integracja i współpraca w zespole, uwrażliwienie na przyrodę. Te trzy tematy prowadzący seminarium polsko-niemiecki zespół trenerski ćwiczył z uczestnikami praktycznie - poprzez gry i zabawy - oraz prezentował teoretycznie. Nie sposób w ciągu kilku dni przekazać wiedzy z tak obszernych dziedzin, jaką jest każda z wymienionych. W związku z tym w czasie seminarium przedstawiono tylko wybrane zagadnienia. Zwłaszcza, że uczestnicy posiadali dużą znajomość tematu, co pozwoliło na bardziej dogłębne potraktowanie konkretnych zagadnień. Mieszanka teorii i praktyki udała się, także jeśli chodzi o integrację samej grupy seminaryjnej. Uczestnicy mieli okazję poznać się i przez parę dni stanowili małą, zintegrowaną społeczność. Mamy nadzieję, że seminarium przyczyniło się do pogłębienia warsztatu pracy uczestników oraz do nawiązania nowych kontaktów, które zaowocują wspólnymi projektami. Seminarium zorganizowało biuro Agendy Zalewu Szczecińskiego we współpracy z Europejskimi Warsztatami Młodzieży w Rothenklempenow. Sfinansowane ze środków z Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Dziękujemy Susann Flade, Marcinowi Głuszykowi i Hardiemu Lux.

## Während des Seminars... Zatrymane w kadrze...



Binationales Teamprojekt -  
binacionalny zespół



Erlebnispädagogik outdoor -  
Pedagogika przygodowa - na łonie natury



Interkulturelles Lernen - Nauczanie  
międzykulturowe



Spiele zur Verständigung und  
Teambildung - Zajęcia kształtujące  
umiejętności współdziałania w  
zespole

## Impressum

Agendabüro Stettiner Haff  
Schlossstraße 2  
17321 Rothenklempenow  
buero@agenda21-oder.de  
[www.agenda21-oder.de](http://www.agenda21-oder.de)  
Telefon: +49 39 744 / 514 83  
Büro Zarządu RA 21 Zalew  
Szczeciński, ul. Czesława 9  
71-504 Szczecin,  
Telefon +48 693 /422 54 73  
[agenda21@op.pl](mailto:agenda21@op.pl)